

Előszó az Autonómia és Felelősség folyóirat második számához

Folyóiratunk rovatai továbbra is a lapindításnál felvázolt horizontális szempontokat követik. A *multiperspektivitás* diakrón és szinkrón lehetőségeiről, a *diverzitással* kapcsolatos megközelítések pontosításáról, az *inklúzió* folyamatának feltételeiről, valamint a különböző csoportok közötti *dialógust* akadályozó előítéletekről szóló tanulmányok indították el a horizontok vezérfonalait a folyóiratban, s ezekhez csatlakoznak szemléletükben, vagy akár szervesen a második számban megjelenő tanulmányok és a műhely rovat írásai.

Somogyvári Lajos a kép-antropológia lehetséges szerepét vázolja fel a neveléstudományi diskurzusban egy példán is szemléltetve a megközelítés alkalmazhatóságát a gyakorlatban. Ezzel mintegy felhívva a figyelmet a képi aspektusok vizsgálatának jelentőségére a neveléstudományi diskurzus, illetve akár a pedagógusképzés szempontjából. A multiperspektivikus megközelítés aspektusa itt a szinkrón és diakrón vizsgálatok által előírt többszörös perspektívákat, perspektíva-váltásokat kiegészíti a jelentésartikuláció szempontváltásával, miszerint a verbális-nyelvi jelek mellett érdemes lenne az oktatás-nevelés hagyományát és jelenét a *képi jelek perspektívájából is vizsgálni*, s az erről szóló diskurzusokat is bevonni a neveléstudományi diskurzusba, illetve a tanárképzés reformjának folytatásán munkálkodó diskurzusokba.

Sándor-Schmidt Barbara – OTDK díjazott kutatása alapján – mutatja be azt az érdekes kísérletet, amely az óvodás korú gyerekek plurális intelligencia modell alapján történő feltérképezésével, a gyerekek mélyebb megismeréséhez vezethet. A gyermekek különböző intelligenciáit, kompetencia-területeit tárhatja fel az óvodapedagógus a gyerekekkel együtt, s ezáltal egy *sokszínűbb, összetettebb képet alkothatnak egy-egy óvodásról*. Tanulmányában összeveti a Montessori pedagógia és a gardneri többszörös intelligenciák elméleti és gyakorlati alapvetéseit, fogásait, s az ez alapján kidolgozott, kísérleti témahetektől álló projekt keretében vizsgálja a gyakorlati alkalmazás lehetőségeit, tanulságait.

Rayman Julianna egy az előző számban megjelent tanulmány folytatásaként, elemzi a pedagógusok gondolkodásában fellelhető sémákat a hátrányos helyzetű és roma/cigány tanulókkal kapcsolatban, amelyek közül a *sztereotíp*, a *hárító* és a *felelősségteljes* gondolkodás három típusa rajzolódik ki. A szerző a tanulmány második részében összeveti ezeket az igazgatói gondolkodási sémákkal, s beszámol arról, hogy milyen összefüggéseket talált az igazgatói és pedagógusi sztereotípiák összehasonlításakor. Az eredmények bemutatása után a szerző továbblépési lehetőségeket is javasol, amelyek segíthetik az intézményeket az eredményesebb integráció, a megvalósuló inkluzivitás útján.

Nyitrai Ágnes a mese és a mesélés szerepére hívja fel a figyelmet a kisgyermekek fejlesztésében. Hangsúlyozza, hogy a nevelői és szülői oldalnak egyaránt jó lenne kialakítania, mozgósítania, fejlesztenie a *mesélési kompetenciáját*, mert ennek használatával, a meséléssel olyan személyes kompetencia-elemeket, az érzelmi intelligencia olyan összetevőit hozhatja mozgásba, segíthet azok fejlődésében, amelyek egy egész élet során segíthetik a felnövekvő gyerekeket.

Lázár Ildikó egy nemzetközi hálózat, az Európa Tanács Pestalozzi programjának keretében működő *Community of Practice*-nak az első hazai műhelyét mutatja be. Alapvető megközelítése ennek a hálózatnak a *jogállamiság*, a *demokrácia* és az *emberi jogok* érvényesítése az oktatásban. Ehhez kapcsolódóan egy olyan nyitott önfejlesztő műhelyt szerveznek, amelynek célja a *mindenki számára* biztonságos, élményekkel teli, s képességeit kibontakoztató iskolák kialakítása - akár a tanulókról, akár a tanárokról van szó.

A következő tanulmány az előző számban megjelent gordonai konfliktus-kezelési modell egy másik elemét mutatja be. Sipos Margit Erika számol be a gordonai *vereségmentes konfliktus-kezelési modell* alkalmazásáról kollégiumi környezetben. A szerző röviden ösz-

szefoglalja az alkalmazni kívánt modell lényegi szempontjait, lépéseit, s lépésről lépésre beszámol az első próbálkozásról, s annak eredményeiről.

A Napló rovatban három kiadványt mutatunk be. Az első a *Hungarian Educational Research Journal* különszáma *Non-European History of Education* címmel, Adorján Boglárka ismertetésében. Ezt követően az *Autonómia és felelősség tanulmánykötet-sorozat* első, a pedagógusképzés reformjáról szóló, *Horizontok* című kötetét mutatja be Torgyik Julianna. Harmadikként a plurális intelligencia-koncepciókhoz kapcsolódó gardneri modell francia adaptációjaként megvalósuló, *Guide pour enseigner autrement selon la théorie des intelligences multiples d'Howard Gardner* című kötetet elemzi Nyerges Katalin.